

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національний авіаційний університет
Національна академія педагогічних наук України
Prešovská univerzita v Prešove (Slovenský)
Le Mans Université (La France)
Marta Abreu Central University in Las Villas (Cuba)

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Сумський державний університет
Херсонський державний університет
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА :
НОВІТНЯ СОЦІОКУЛЬТУРНА
ПРОЕКЦІЯ»

21-22 травня 2024 року

Київ - 2024

science

2024

УДК 001+37] : 316.7 (082)

С92

Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна наука та освіта: новітня соціокультурна проекція» / Відповідальний редактор проф. Т.Ю. Дудка. – К., 2024. 216 с.

Матеріали збірника друкуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть учасники конференції

СУЧАСНА ПІДГОТОВКА АСПІРАНТІВ: ВИКЛИКИ, ЗАВДАННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Дудка Тетяна,

доктор педагогічних наук, професор,

kiev.professor@gmail.com

Чумак Микола,

доктор педагогічних наук, професор

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

chumak.m.e@gmail.com

Сучасна система підготовки аспірантів є доволі багатоаспектною, що передбачає формування стійкої системи міжособистісних взаємодій, здатної забезпечити продуктивність реалізації запланованих науково-дослідних проектів.

Циркулювання сьогоденної системи підготовки наукових кадрів на рівні інформаційного суспільства актуалізує необхідність розробки та імплементації варіативних інформаційних моделей та технологій, зорієнтованих на системне удосконалення її функціонування. Інформаційно-технологічний вектор підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації створює найбільш оптимальні умови для: освоєння цілої низки складових інформаційної культури, переходу на новий рівень інтелектуально-поведінкового моделювання, опрацювання найновіших інформаційно-комунікативних технологій. Необхідність створення найоптимальніших умов для раціоналізації підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації стає справжнім викликом для науково-педагогічних кадрів, які

напряму пов'язані з цим процесом. На рівні вищеназваних представників кадрового складу, кристалізується необхідність системного проектування, а в подальшому – прогнозування траєкторії розвитку сучасної освіти та науки. Успішність реалізації двох останніх завдань приховується у необхідності «формулювання» очікуваного сценарію найоптимальнішого майбутнього нашої держави з метою раціоналізації процесу підготовки кадрів вищої кваліфікації до успішної реалізації професійних завдань на місцях. Така система підготовки, за світовими тенденціями розвитку, повинна вирізнятися відповідним рівнем демократизму, неперервності, гнучкості та релевантності.

Системність залучення у сферу освіти та науки усе нових і нових інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) проблематизувала реалізацію підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації у напрямку систематичної імплементації ними інноваційних процесів у всі напрямки власної професійної діяльності. Кожен суб'єкт пізнання, який активно використовує ІКТ на рівні виконання своїх професійних завдань, відкриває для себе величезний діапазон можливостей для удосконалення власної діяльності. Глибинність відрефлексування цього «діапазону можливостей» актуалізує питання особистісного звернення до макроконтенту, який проблематизував виникнення як самої задачі, так і засобів для її вирішення. Безумовно, що наведена тенденційність є важливою умовою для ефективного використання фахівцями своєї справи продуктів власної діяльності у напрямку подолання наслідків війни, яку переживає сьогодні уся українська спільнота на теренах нашої Батьківщини.

Управління будь-якими соціальними системами (у тому числі й підготовкою наукових кадрів вищої кваліфікації), передбачає необхідність вивчення різних аспектів феноменологічного функціонування, що віддзеркалюється на рівні взаємодії елементів соціальних підсистем. У загальносуспільному аспекті, така

підготовка функціонує як відкрита система, на рівні якої відбувається обмін матеріальними, людськими та інформаційними ресурсами із самим соціумом. Завдяки своєрідному характеру відкритості, досліджувана система досить органічно «увібрала» у себе інформаційні тренди суспільного поступу та трансформувала їх у історично сформовані форми організації професійної підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Завдяки цьому, глобальні цілі функціонування вищеназваної системи віддзеркалили стратегічну зорієнтованість феноменологічного функціонування, а підсистеми – відобразили елементи поточних локальних завдань, які вирішуються систематично. Таким чином, якісне управління системою підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації та її ефективне функціонування є запорукою суспільного розвитку на рівні різних сфер, адже висококваліфіковані кадри є рушійною силою суспільно-інформаційного прогресу.

Реалії воєнного часу та перспективи повоєнної відбудови актуалізували перед досліджуваною соціальною системою необхідність формування «нового» типу науково-педагогічних та наукових кадрів, здатних інтерпретувати існуючу реальність з позиції самоорганізації та самоактуалізації. Така «інтерпретація» передбачає активну участь названих вище суб'єктів у комунікативних процесах (зокрема, актуалізуючих обмін соціокультурними знаннями, досвідом та результатами діяльності) та реалізації цілого спектру функцій, необхідних для забезпечення життєво-необхідного рівня обороноздатності нашої держави.

З прогностичної точки зору, система підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації повинна вирізнятися багаторівневою інтеграцією суспільного, інтелектуального та комунікативного компонентів, що сумарним чином віддзеркалює такі особливості феноменологічного функціонування, як:

- ✓ особистісна зорієнтованість на утвердження соціальної відповідальності

за прийняті рішення, що ґрунтуються на засадах індивідуально-інтелектуальної стратегії зростання;

✓ інноваційне наповнення змісту знань, віддзеркалюючих багатий соціокультурний досвід та зв'язок поколінь, що сумарним чином забезпечує адекватність сприйняття та розуміння існуючих реалій буття України та світу;

✓ використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій з метою формування на особистісному рівні необхідних компетенцій та подальшої успішної імплементації нових інтелектуальних стратегій.

Риси сучасної методології підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, на наш погляд, вже зараз набувають дещо «виразнішого» характеру. Припускаємо, що у перехідний період повоєнної відбудови України назріє криза традиційних методів та форм пізнання, а це в свою чергу проблематизує питання рівня підготовленості та адаптованості науково-педагогічних та наукових кадрів до таких змін. Разом з тим, важливої уваги заслуговує питання розвитку наукового знання у сучасному постнекласичному періоді розвитку. З однієї точки зору, зараз спостерігається нагромадження значного обсягу праць теоретико-методологічного та прикладного характеру, що торкаються усіх аспектів суспільного функціонування. З іншої – чимало праць ризикує трансформуватися у «критичну масу» у зв'язку з неможливістю практичної імплементації їх вихідних наукових положень (концепцій, ідей, технологій, категорій та ін.) у перспективні реалії часів повоєнної відбудови нашої держави.